

ÕIGUSKANTSLER

Teie 17.02.2009 nr

Mihhail Stalnuhhin
Narva Linnavolikogu
Peetri plats 1
20308 NARVA

Õiguskantsler 03.2009 nr 6-4/090196/00901556

Märgukiri

Austatud Mihhail Stalnuhhin

Minu poole on pöördunud Narva linnas olmejäätmeveo teenust pakkuv AS Heakorrastus. AS Heakorrastus palus mul kontrollida, kas Narva Linnavolikogu 14.02.2008 määruse nr 9 „Narva jäätmehoolduseeskiri“ (edaspidi: jäätmehoolduseeskiri) § 59 vastab seadustele ja põhiseadusele. Narva Linnavolikogu muutis 29.01.2009 jäätmehoolduseeskirja § 59. AS Heakorrastus pöördus minu poole 25.02.2009 ning palus mul hinnata jäätmehoolduseeskirja § 59 uut versiooni.

Olen tänaseks analüüsinud avaldaja esitatud avalduse, Teie 17.02.2009 mulle esitatud seisukohtade ja asjakohase õigusliku regulatsiooni valguses Narva jäätmehoolduseeskirja § 59 kehtiva regulatsiooni põhiseaduslikkust. Esitan Teile alljärgnevalt oma seisukohad ja ettepanekud.

Asjakohased õigusnormid

Narva jäätmehoolduseeskirja kuni 05.02.2009 kehtinud redaktsiooni § 59 sätestas: „Narva linnas tekkinud jäätmed kõrvaldatakse õigusaktidega sätestatud kohtadesse. Segaalmejäätmed, mis on kogutud Narva linna haldusterritooriumilt, peavad olema eelnevalt töödeldud Narva Jäätmekäitluskeskuses enne nende kõrvaldamist või taaskasutamist.“

Narva Linnavolikogu muutis 29.01.2009 jäätmehoolduseeskirja ja alates 05.02.2009 kehtib jäätmehoolduseeskirja § 59 järgmises sõnastuses: „Narva linnas tekkinud jäätmed kõrvaldatakse õigusaktidega sätestatud korras. Narva linna haldusterritooriumilt kogutud segaalmejäätmed peavad olema enne nende kõrvaldamist või taaskasutamist sorditud Narva linnale võimalikult lähedal asuvas tehnoloogiliselt sobivas sortimistehases, kus on tagatud inimese tervise ja keskkonna ohutus.“

29.01.2009 vastu võetud jäätmehoolduseeskirja muudatustes sätestati jäätmehoolduseeskirja § 59 juurde veel normitehniline märkus järgmises sõnastuses: „Narva jäätmehoolduseeskirja kehtestamise hetkel on Narva linnale võimalikult lähedal asuvaks tehnoloogiliselt varustatud ning keskkonna- ja tervisekaitseõuetele vastavaks sortimistehaseks Narva Jäätmekäitluskeskus, asukohaga Rahu 3b Narva linn.“ Jäätmehoolduseeskirja muutmise eelnõu seletuskirjas on öeldud,

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

et nimetatud normitehnilisel märkusel puudub regulatiivne mõju – tegemist on informatiivse viitega mittenormatiivsele asjaolule.

Õiguslik hinnang

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ning jäätmeseaduse (edaspidi: JäätS) järgi on kohalikul omavalitsusel jäätmehoolduse korraldamisel suur otsustusulatus. JäätS § 36 kohaselt tuleb segaolmejäätmed enne prügilasse ladestamist sortida ning JäätS § 31 järgi korraldab kohalik omavalitsus jäätmete sortimist, sealhulgas nende liigiti kogumist.

Vastavalt jäätmehoolduseeskirja §-dele 9 ja 74 ning selle lisale nr 4 on Narva linnas jäätmevaldajatel, nt korrusmajade elanikel, kohustus sortida olmejäätmeid. Oma vastuses minu teabe nõudmisele Te ütlesite, et Narva linnas ei toimi jäätmetekitajate poolt igapäevaselt jäätmete sortimiskohustuse täitmine. Leiate, et kulub aastaid enne kui inimestel tekib jäätmete sortimise harjumus. Viitate, et kuna jäätmeseadus ei luba sortimata jäätmeid prügilasse ladestada, tulebki Narva linnas kogutud segaolmejäätmete osas teostada järelsortimist sortimistehases.

Arvestades, et Narva linnas ei toimu tänaseni veel korraldatud olmejäätmete äravedu ning Teie väidete, et Narvas elavad ja asuvad jäätmetekitajad ei sorteeri tekkekohas jäätmeid piisavalt, ei tõstata ma küsimust, kas segaolmejäätmete kohustuslik järelsortimine on õigustatud.

JäätS § 36 ning § 31 koostoimest tulenevalt võib kohalik omavalitsus määrata, kus peab toimuma kogutud segaolmejäätmete järelsortimine. Nimetatud regulatsiooni kehtestades peab kohalik omavalitsus arvestama ühelt poolt jäätmeseaduses endas toodud nõuetega ja muu hulgas sellega, et vastavalt JäätS §-le 32 tuleb jäätmed kõrvaldada tekkekohale võimalikult lähedal asuvas tehnoloogiliselt sobivas jäätmekäitluskohas. Teisalt peab kohalik omavalitsus jäätmeseaduses toodud volitusnorme täites arvestama isikute põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõttega. Nimelt ei või kohalik omavalitsus seaduses sisalduvat volitusnormi rakendades rikkuda isikute põhiõigusi ja -vabadusi, muu hulgas jäätmekäitlejate ettevõtlusvabadusõigust (põhiseaduse § 31).

Narva linna segaolmejäätmete järelsortimist reguleerib jäätmehoolduseeskirja § 59, mis tänases sõnastuses nõuab, et Narva linna haldusterritooriumilt kogutud segaolmejäätmed peavad olema enne nende kõrvaldamist või taaskasutamist sorditud Narva linnale võimalikult lähedal asuvas tehnoloogiliselt sobivas sortimistehases, kus on tagatud inimese tervise ja keskkonna ohutus. Jäätmehoolduseeskirja põhitekstis ei ole toodud, millises konkreetses sortimistehas jäätmete järelsortimine peab toimuma. Normitehnilises allmärkuses on öeldud, et selleks on Narva Jäätmekäitluskeskus. Samas on seletuskirjas öeldud, et normitehnilisel märkusel puudub regulatiivne mõju.

Kui jäätmeettevõtjale panna kohustus viia Narva linnas kogutud segaolmejäätmed kohustuslikus korras ühte konkreetsetesse jäätmesortimistehasesse järelsortimiseks, siis see piirab ulatuslikult ettevõtja ettevõtlusvabadust, sest ettevõtjal ei ole võimalik valida parima hinnaga ja/või parima teeninduskvaliteediga teenusepakkujat. Samas nõustun, et ettevõtjale ei saa jätta piiramatut õigust viia jäätmeid, kuhu ta soovib, järelsortimiseks, sest nt kui ettevõtja viiks jäätmed väga kaugele, ei vastaks see jäätmeseaduse §-s 32 sätestatud lähemuse põhimõttele ning veokulud võiksid tõusta põhjendamatult hinda tarbijatele.

Eelneva valguses leian, et ettevõtjal peaks olema võimalus valida, millisesse tehnoloogiliselt sobivasse sortimistehasesse ta viib Narva linnas kogutud segaolmejäätmed järelsortimiseks, kuid see vabadus on piiratud JäätS §-st 32 tuleneva lähemuse põhimõttega. Minu hinnangul oleks

ettevõtlusvabadus põhiseadusega nõutud tasemel tagatud ja lähemuse põhimõte järgitud, kui ettevõtja võiks valida Ida-Virumaa territooriumi ulatuses ise sobiva sortimiskeskuse, kuhu Narva linnas kogutud segaolmejäätmed järelsortimiseks viia. See sortimiskeskus peab olema tehnoloogiliselt sobiv ja vastama õigusaktidega kehtestatud nõuetele.

Narva Linnavolikogu viitab jäätmehoolduseeskirja normitehnilises märkuses, et koht, kuhu jäätmeid võib viia järelsortimiseks, on Narva Jäätmekäitluskeskus. Minu nõunik Ave Henberg vestles Keskkonnaameti Viru regiooni jäätmete spetsialisti Alina Neventiga, kelle hinnangul on alates 2009. a algusest ka Uikala Prügilal Narva Jäätmekäitluskeskusega sarnased tingimused jäätmete järelsortimise teostamiseks. Uikala Prügila asub Kukruse külas Kohtla vallas Ida-Virumaal ning asub ca 40 km Narvast. Mul ei ole andmeid, et Ida-Virumaal oleks veel teisi õigusaktide nõuetele vastavaid ettevõtjaid, kes pakuvad jäätmete järelsortimise teenust.

Arvestades ülaltoodut ning seda, et Riigikohus on öelnud, et õigusnorme tõlgendades tuleb eri tõlgendusvariantide puhul alati eelistada tõlgendust, mis on põhiseadusega kooskõlas¹, leian, et Narva jäätmehoolduseeskirja § 59 peab tõlgendama selliselt, et Narva linnas kogutud segaolmejäätmed tuleb viia järelsortimiseks Ida-Virumaal asuvasse tehnoloogiliselt sobivasse sortimistehasesse, kus on tagatud inimese tervise ja keskkonna ohutus.

Palun Teil edaspidi jäätmehoolduseeskirja § 59 tõlgendades arvestada eelpooltooduga.

Austusega

Indrek Teder

Teadmiseks:
Narva Linnavalitsus
Keskkonnaministeerium
Keskkonnaameti Viru regioon

Ave Henberg, 6938435
Ave.Henberg@oiguskantsler.ee

---

¹ RKÜKo 22.02.2005 nr 3-2-1-73-04, p 36. Muu hulgas on kohus seal lahendis öelnud, et „[...] puudub alus normi põhiseadusevastasuse motiivil kehtetuks tunnistada, kui normi on võimalik tõlgendada põhiseaduspäraselt.“